

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň JUDr. Marcely Rouskové a JUDr. Hany Pipkové v právní věci žalobce: **P. B.**, zast. Mgr. Petrou Hrachy, advokátkou, sídlem Brno, Cihlářská 19, proti žalovanému: **Finanční úřad pro hlavní město Prahu**, sídlem Praha 1, Štěpánská 619/28, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem,

t a k t o :

- I. Zahájení řízení k odstranění pochybností na základě výzvy k odstranění pochybností ze dne 4.3.2015 č.j. 14399336/15/2004-51521-106883 bylo nezákonným zásahem.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 10.228,- Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce Mgr. Petry Hrachy, advokátky.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal určení, že zahájení řízení k odstranění pochybností na základě výzvy k odstranění pochybností ze dne 4.3.2015 č.j. 14399336/15/2004-51521-106883 bylo nezákonným zásahem.

Podle žalobce bylo zahájení řízení k odstranění pochybností nezákonným zásahem, neboť nebyly dány důvody pro vydání předmětné výzvy, protože žalovaný měl před vydáním výzvy veškeré podklady nutné k rozptýlení případných pochybností z e-mailové korespondence mezi žalobcem a žalovaným uskutečněné ve dnech 5.2.2015 – 22.2.2015. Dále žalobce uvedl, že výzva byla podána po uplynutí zákonem stanovené lhůty, neboť žalobce

podal přiznání k dani z přidané hodnoty za 4. čtvrtletí 2014 dne 23.1.2015. Žalovaný vydal předmětnou výzvu dne 4.3.2015, po uplynutí 30 dnů ode dne podání řádného daňového tvrzení. Žalobce rovněž uvedl, že předmětná výzva byla obecná, neobsahovala konkrétní pochybnosti o správnosti, průkaznosti a úplnosti podaného řádného daňového tvrzení předloženého žalobcem.

K průběhu řízení o odstranění pochybností žalobce dále poukázal na skutečnost, že dne 25.8.2015 vydal žalovaný sdělení o výsledku postupu k odstranění pochybností č.j. 5681419/15/2004/51521/106883, v němž uvedl, že pochybnosti nebyly z důvodu nespolupráce s žalobcem odstraněny, neboť žalobce nepředložil požadované dokumenty; žalovaný nadměrný odpočet ve výši 3.150,-Kč žalobci neuznal. Po vyjádření žalobce ze dne 8.9.2015 k citovanému sdělení, v němž žalobce odkázal na e-mailovou komunikaci z období 5.2.-22.2.2015 vydal žalovaný dne 6.10.2015 platební výměr č.j. 6363167/15/2004-51521-10683, ve kterém nadměrný odpočet žalobci uznal, tzn. vyměřil daň stejným způsobem a ve stejné výši jako žalobce v daňovém přiznání.

V replice na vyjádření žalovaného žalobce dne 2.3.2016 stručně zopakoval své argumenty.

Ve vyjádření k žalobě žalovaný konstatoval, že při vydání výzvy k odstranění pochybností nepostupoval v souladu s daňovým řádem a dopustil se nesprávného úředního postupu, jelikož vydal výzvu k odstranění pochybností ze situace, kde měl k dispozici doklady prokazující uplatněný nadměrný odpočet a celé řízení v bylo v podstatě nadbytečné a navíc zahájené po uplynutí lhůty, ač pořádkové. Žalovaný zhodnotil i následný průběh řízení a uzavřel, že ponechává na úvaze soudu, zda postup žalovaného dosáhnul takové intenzity, že by měl být hodnocen z hlediska nezákonného zásahu v souladu s ustanovením § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s.ř.s.).

Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, žádný z účastníků s postupem dle § 51 s.ř.s. nevyslovil nesouhlas.

Městský soud posoudil předmětnou věc takto:

Podle ust. § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s.ř.s.“) každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

Podle ust. § 87 odst. 1 s.ř.s. soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.

Podle ust. § 87 odst. 2 věta první s.ř.s. soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem.

Mezi účastníky nebylo sporu o tom, že výzva k odstranění pochybností byla žalovaným vydána po uplynutí zákonem stanovené lhůty a to za situace, kdy žalovaný měl k dispozici doklady prokazující nadměrný odpočet, přičemž výzva k odstranění pochybností byla žalovaným vydána s tím, že má pochybnosti o oprávněnosti nároku na odpočet daně podle § 72 a násl. zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, zejména pak o použití přijatých zdanitelných plnění pro uskutečnění ekonomické činnosti.

Dle ust. § 89 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, pokud vyplývá z podaného řádného daňového tvrzení nebo dodatečného daňového tvrzení, že daňovému subjektu má vzniknout daňový odpočet, vydá správce daně v případě pochybností výzvu k odstranění pochybností do 30 dnů ode dne, kdy bylo takovéto podání učiněno, nejdříve však od posledního dne lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení nebo dodatečného daňového tvrzení.

Lhůta k vydání výzvy k odstranění pochybností dle § 89 odst. 4 daňového řádu je lhůtou pořádkovou, její nedodržení ze strany žalovaného je nesprávným úředním postupem, samo o sobě však nezpůsobuje nezákonnost výzvy. K rozsudku Nejvyššího správního soudu 1 Ans 10/2012 citovaného žalobcem soud uvádí, že není zcela přiléhavý a Městský soud z něho závěr, podle kterého marným uplynutím lhůty dle ustanovení § 89 odst. 4 daňového řádu dochází de facto k vyměření daně, nedovodil. V citovaném rozsudku je uvedeno: „Pro účely rychlého postupu právě v situaci, kdy z podaného řádného daňového tvrzení nebo dodatečného daňového tvrzení vyplývá, že daňovému subjektu má vzniknout odpočet (což je nyní souzená věc), má správce daně povinnost v případě pochybností vydat výzvu k odstranění pochybností do 30 dnů ode dne, kdy bylo takovéto podání učiněno, nejdříve však od posledního dne lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení nebo dodatečného daňového tvrzení. Jednoznačně tak daňový řád zavedl „časový tlak“ na správce daně, aby v takových případech konkrétních pochybností umožnil daňovému subjektu tyto co nejrychleji odstranit a rozptýlit a sám mohl o vzniku daňového odpočtu vydat co nejrychleji rozhodnutí a vyměřený odpočet ve stanovené lhůtě daňovému subjektu vrátit.“

Úkolem Městského soudu tedy bylo posoudit, zda i nedůvodnost zahájení řízení o odstranění pochybností byla „jen“ nesprávným úředním postupem, nebo zda se jednalo o takové pochybení ze strany žalovaného, jež svou intenzitou naplnilo ust. 82 s.ř.s. a bylo nezákonným zásahem.

Žalovaný ve svém vyjádření potvrdil průběh řízení o odstranění pochybností tak, jak jej vylicil žalobce v žalobě. Dne 23.1.2015 podal žalobce daňové přiznání k DPH za 4. čtvrtletí roku 2014. Dne 4.3.2015 vydal žalovaný výzvu k odstranění pochybností a dne 25.8.2015 vydal žalovaný sdělení o výsledku postupu k odstranění pochybností, v němž uvedl, že pochybnosti odstraněny nebyly, žalobce nepředložil požadované dokumenty, žalovaný proto nadměrný odpočet ve výši 3.150,-Kč neuznal. Následně dne 6.10.2015 vydal žalovaný platební výměr, ve kterém nadměrný odpočet žalobci uznal. Sám žalovaný ve vyjádření k žalobě připustil, že „Také sepsaný úřední záznam o ukončení POP působí kontraproduktivně v celém řízení za situace, kdy žalovaný nejprve konstatuje nepřiznání nadměrného odpočtu, ale na základě reakce žalobce, že již doklady byly zaslány žalovanému, je přiznán nadměrný odpočet platebním výměrem, aniž by některá ze stran předložila či obstarala jiné důkazy ve věci, než které měl žalovaný před vydáním výzvy.“

Z okolností shora uvedených je zřejmé, že výzva k odstranění pochybností neměla být žalovaným v daném případě vůbec vydána, její vydání bylo nesprávné a vysloveně zbytečné. V rámci postupu o odstranění pochybností nedošlo k ojedinělému pochybení ze strany žalovaného, ale k celému řetězci pochybení (samotné vydání výzvy k odstranění pochybností, nedodržení lhůty pro zahájení postupu o odstranění pochybností, vydání sdělení nereflektujícího žalobcem předložené důkazy). Zejména s ohledem na kumulaci vad, které řízení provázely dospěl, soud k závěru, že zahájení řízení k odstranění pochybností na základě výzvy k odstranění pochybností ze dne 4.3.2015 č.j. 14399336/15/2004-51521-106883 bylo nezákonným zásahem. Soud se plně ztotožnil s názorem žalobce, že postup k odstranění pochybností za situace, že žalovaný má k dispozici veškeré informace nutné k posouzení správnosti daňového přiznání žalobce, je nepřiměřeným zásahem do práv žalobce a takový postup je v rozporu se zásadou přiměřenosti a zdrženlivosti a v rozporu s principy správy daní.

Obecně k institutu výzvy k odstranění pochybností podle § 89 daňového řádu lze odkázat na dřívější judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. na rozsudek ze dne 25.6.2014, č.j. 1 Aps 20/2013-61 (dostupný na www.nssoud.cz), v němž Nejvyšší správní soud konstatoval, že:

„Postup k odstranění pochybností je však specifickým procesním institutem, který správce daně používá, pokud má pochybnosti ohledně návrhu daňového subjektu na stanovení daně. Na rozdíl od obecné vyhledávací činnosti, místního šetření nebo daňové kontroly slouží jen a pouze k objasnění konkrétních pochybností, jež brání řádnému stanovení daně. Postup k odstranění pochybností je nepochybně procesním prostředkem k neprodlenému a bezprostřednímu zjištění či ověření řádného splnění daňových povinností daňovým subjektem, který je prioritním nositelem břemene tvrzení a tomu odpovídajícímu důkazního břemene. Legislativní rámec postupu k odstranění pochybností vytýčuje mantinely jeho vlastního použití, neboť „[z]ákonodárce upravil postup k odstranění pochybností tak, aby tento postup trval co nejkratší dobu a nebyl zbytečně ani jednou ze stran prodlužován. Toto je logické s ohledem na skutečnost, že neexistence prvotně vyměřené daně je velkou právní nejistotou, tudíž je zde požadavek, aby tento stav trval co nejkratší dobu“ (viz Lichnovský, O. - Ondříšek, R. a kol. Daňový řád, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 202 a násl.).“

V rozporu se smyslem institutu “odstranění pochybností“, jímž je rychlé rozptýlení pochybností, jež brání vyměření daně (zde vydání rozhodnutí o nadměrném odpočtu na dani z přidané hodnoty) – tzn. vydání platebního výměru a vrácení vyměřeného nadměrného odpočtu daňovému subjektu, použil žalovaný institut odstranění pochybností za situace, kdy již měl k rozptýlení pochybností k dispozici potřebné dokumenty. Tímto postupem došlo ke zdržení při vydání platebního výměru a tím i k prodlevě při vrácení nadměrného odpočtu. S ohledem na neprofesionální postup v řízení ze strany žalovaného se samotné zahájení řízení k odstranění pochybností jeví šikanózním, čímž překračuje rámec pouhého nesprávného úředního postupu.

Vzhledem ke shora uvedenému dal soud žalobci za pravdu a rozsudkem podle ust. § 87 odst. 2 s.ř.s. určil, že provedený zásah byl nezákonný. Za dané situace se proto již pro nadbytečnost nezabýval námitkou spočívající v nekonkrétnosti výzvy k odstranění nedostatků.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Náklady řízení představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 2.000,- Kč a náklady zastoupení žalobce advokátem ve výši 8.228,- Kč, což tvoří 2 úkony právní služby po 3.100,- dle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), vyhlášky č. 177/1996 Sb. a 2 režijní paušály po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., vč. částky odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s.ř.s.) ve výši 1.428,- Kč. Náklady řízení tedy činí celkem 10.228,- Kč, jak je ve výroku rozsudku uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 15. března 2016

JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: J.Válková